СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 77. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 5-го квітня 1941. No. 77. Jersey City, N. J., Saturday, April 5, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СУД ОГРАНИЧУЄ ВОЛЮ СТРАЙКАРІВ У ДІРБОРН

ДІТРОЙТ. — Фабрика Форда зробила зажалення до суду на страйкарів, за те, що вони насилували тих робітників, які повертали до праці, а також робили галабурди в його фабриці, нищили його майно. Суд, переслухавши декілька свідків, рішив, що страйкарі не мають права цього робити. Вслід за тим всякі надужиття з боку страйкарів будуть здержувані силами держави. Хоч страйк в компанії Форда досить нагальний, проте знавці говорять, що він довго не потреває, а то тому, що це лиш робітники з К.П.О., у великій мірі інспіровані комуністичною партією, переводять страйк. Більшість робітників, належачих до А.Ф.П. або нікуди — не страйкує. Ті останні влаштовують величезне віче, аби на нім висказати своє обурення на адресу страйкуючої менности, яка своїми неправними способами і застрашуванням не хоче пустити охочих до праці.

СТРАЙК ВУГЛЕКОПІВ МАЙЖЕ ПОЛАГОДЖЕНИЙ.

НЮ ЙОРК. — Урядовий представник у переговорах між страйкуючою юнією вуглекопів і власниками копалень, Стілмен, заявив, що справи посунулись на стільки наперед що майже певним є, що в наступний понеділок страйкарі повернуть до праці. Бо всі більші непорозуміння усунено. А ті непорозуміння, що залишились, не будуть перешкодою до повороту до роботи. Провідники юнії обіцяли, що повернуть до роботи навіть колиб формально не полагоджено й останніх непорозумінь.

ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ СТРАЙКІВ.

ВАШИНГТОН. — Внаслідок рішення конгресу розпічнеться з наступним тижнем переслухування перед спеціяльним конгресовим комітетом в справі страйків і зупинки в воєннім промислі. Переслухуватимуть першого Кларенса Дайкстру, голову державного розємчого суду, а опісля членів бюра продукції.

БРИТІЙЦІ ПРО ВІЙНУ.

НЮ ЙОРК. — Британський міністер сер Кемпбел, що служить при британській амбасаді в Вашингтоні, на зібранні нюйорської торговельної палати сказав, що війна зближається до рішальної фази. Він заявляв, що вершок гітлерівських перемог вже проминув і тепер зачнеться його їзда вдолину. Подібне сказав другий британець, високий комісар Канади, МекДоналд, котрий недавно приїхав з Англії до Отави.

ЗАСТАНОВЛЯЮТЬСЯ НАД РЕКВІЗИЦІЄЮ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Вашингтонські урядові кола поважно застановляються над тим, чи не сконфіскувати, евентуально примусово викупити, ті чужинецькі кораблі, які уряд недавно арештував в американських портах, а також інші. Бо для Америки дуже потрібно кораблів. Вона потребує в цім році спровадити з чужих заморських країв 19 міліонів тон ріжних „стратегічних" матеріялів. Водночас їй потрібно кораблів, щоб ними помогти Англії. А ті чужі кораблі стоять у портах нечинні. Є таке старе міжнародне право, зване „енгарі" на основі якого держава у критичній хвили може силою викупити чужі кораблі.

БРАЗИЛІЯ АРЕШТУЄ ТРИ КОРАБЛІ ДЕРЖАВ „ОСІ".

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Бразилійський уряд звелів своїй поліції вступити на один італійський корабель і два німецькі, щоб перешкодити саботажам. Колиб, одначе, ці кораблі хотіли собі спокійно відплисти, то уряд їм це дозволить. Бразилія справді не поступила з кораблями „осі" так радикально, як інші краї, серед них Злучені Держави Америки, проте цей вчинок є доказом, що й Бразилія солідаризується з цілою західньою півкулею. Інші німецькі кораблі, в числі 25, що стоять у бразилійських портах, побоюються, що їх стріне доля їх товаришів. Колиб так сталось, то це матиме велике економічне значіння, бо держави „осі" не зможуть у західній півкулі нічого купувати.

ДЖЕКСОН ПРО ЧУЖОРОДНИЙ ЕЛЕМЕНТ.

НЮ ЙОРК. — На зібранні Спільної Ради Американської Єдности, яка обєднує в собі чужородні елементи, промовляв серед інших головний прокуратор Джексон. Він сказав, що Америка повинна ужити тої зброї, якої уживає Гітлер, а саме повернути „пяту колюмну" проти Гітлера. Багато чужородних елементів в Америці ненавидить Гітлера і інших диктатур. Вони звідси повинні працювати в тім напрямку, щоб ті диктатури підкопати. Інші бесідники підкреслювали, що чужородний елемент і чужомовна преса не є ворогом Америки, тільки її приятелем.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ЗВЕЛІВ ІТАЛІЇ ЗАБРАТИ СОБІ СВОГО АТАШЕ

Секретар стейту Кордел Гол своїм коротким і прямим письмом зажадав від італійського уряду, щоб той собі забрав свого морського аташе при італійській амбасаді в Вашингтоні, адмірала Алберта Лаіса. Причиною цього домагання було це, що Лаіс, як це ствердили капітани арештованих італійських кораблів, дав приказ залогам тих кораблів ушкоджувати ті кораблі і зробити їх нездатними до плавби. Італійці, коли цього хочуть, можуть нищити свої кораблі на широкім морі, але не в американських портах. Письмо американського уряду вислано на адресу італійської амбасади, а та покищо лиш повідомила, що передала його свому урядови в Римі і очікує відповіді. Сам адмірал Лаіс заховує мовчанку. Є всякі познаки думати, що те саме американський уряд зробить з німецьким морським аташе.

Водночас департамент стейту повідомив офіційно італійську й німецьку амбасаду, що їх протест відносно арешту кораблів, відкидає.

МОРСЬКІ ШТАБИ НАРАДЖУЮТЬСЯ НАД КОНВОЯМИ

Адмірали з обох штабів, британського і американського, нараджувались над тим, як розпочати конвоювання торговельних кораблів воєнними американськими кораблями, на випадок, якби президент Рузвелт дав дозвіл це робити. Бо в офіційних колах Вашингтону таке переконання, що до того в короткому часі вже дійсно прийде. Майже всі є певні, що Америка не може заперестати своєї помочі Англії на тім, що буде виробляти для неї воєнні продукти, більшість яких опиниться на дні моря. Раз Америка сказала, що поможе Англії до повної перемоги, вона мусить подбати про те, щоб поміч доходила до її рук. Про точний перебіг нарад не подано до публичного відома. Лиш знавці припускають, що американські воєнні кораблі будуть товаришити торговельним аж до Ісляндії. Звідтам переберуть їх британські воєнні кораблі і поведуть до самої Англії.

СТИМСОН ПЕРЕСТЕРІГАЄ СТРАЙКАРІВ

Секретар війни, Генрі Стимсон, заявив, що хай страйкарі не беруть поблажливости „вуйка Сема" за слабість. Коли його терпець увірветься він візьме твердо справи в свої руки. Стимсон також перед журналістами говорив, що ситуація на страйковім фронті в останніх днях погіршилась. Зокрема він звертав увагу на страйк в Милвокі, в фабриці Аліс-Чалмерс. Правдоподібно, що ту фабрику таки перебере держава.

ІТАЛІЙЦІ В ЕТІОПІЇ СКОРО ПІДДАДУТЬСЯ

Нема найменших виглядів для італійців, щоб вони могли вдержатись в Етіопії. Британські війська наближаються до Аддіс Абаби, столиці краю, з ріжних боків. Видано британську відозву, якою взивається італійців до здачі, бо тільки тим сособом буде можна їх охоронити від пімсти тубильців. Таке кажеться в покликну британської воєнної команди.

БРИТІЙЦІ ВІДСТУПИЛИ З БЕНҐАЗІ

Втрати в людях у війні в пустелі мають далеко більше значіння, ніж втрата якогось міста чи навіть території. Таке кажеться в британських звідомленнях з терену боїв у Лібії, коли подається до відома, що британські частини опустили пристань Бенґазі без бою, не втративши нічого в людях та понищивши все те, що може мати будь яку військову вартість. Американські кореспонденти подають, що британці відтягнулися в добре укріплені місця, бо Бенґазі не було уфортифіковане й не представляє під мілітарним оглядом ніякої особливої вартости. Місто має біля 60,000 населення. Його захопили тому 8 тижнів передні частини тої британської армії, що там повела недавно таку успішну офензиву. В наступі на Бенґазі брали участь німецькі й італійські механізовані частини, що вживали тої самої тактики, що й британці, коли розпочали північно-африканську офензиву. Військовий провід по стороні італійській є тепер в руках німців. В Лондоні втрата Бенґазі викликала в декого невдоволення, але загал приняв вістку з повним спокоєм, з переконанням, що відступ був зроблений тільки з тактичних зглядів.

НЕВДАЛИЙ НАЛЕТ НА БРІСТОЛЬ

Німці вислали цілу армію літаків, щоб бомбардувати знову пристань Брістоль, враз з побережем. Не зважаючи на те, що на протязі чотирьох годин надлітала одна летунська формація за другою і скидала найтяжчі бомби, шкода була дуже мала. А то завдяки поліпшеній обороні, протилетунським гарматам і світлам, як теж і тому, що британські летуни вилітали скоро в повітря і відганяли німецькі бомбовики.

Зате Лондон не знає вже від довшого часу ніяких бомбардувань. Вправді сирени дають знати в день і в ночі, що надлітають німецькі літаки, але видно, що вони таки не долітають до Лондону, або долетівши, втікають.

СТРАЙК СПАРАЛІЖУВАВ ФАБРИКИ.—Вид з повітря на велику фабрику Форда в Дірборні, Мишиґен, де почався страйк робітників, що належать до автомобільної юнії. 7,000 робітників вийшло на страйк, а інші вийшли на сідай-страйк у фабриці.

ЮГОСЛАВІЯ СТАВИТИМЕ НІМЦЯМ ОПІР ЯК ОБЄДНАНА СИЛА

ЮГОСЛАВІЯ. — Якщо Німеччина рішиться на війну з Югославією, то мусить числитись з тим, що є виключене, щоб хорвати чи словінці були по її боці, чи хоч невтральні. З Югославією не буде те, що сталось з Чехословаччиною, коли то словаки відірвались від Праги. Провідник хорватів, Володимир Мачек, видав проклямацію, в якій заявив, що приймає в югославськім кабінеті міністрів місце заступника премієра, та візвав всіх хорватів заховати повну льояльність зглядом Білгороду, а тих, що покликані до війська, негайно відійти до своїх частин. Далі запевнив хорватів, що всі їхні набуті автономні права не тільки, що будуть заховані, але будуть побільшені. Супроти такого становища Мачека, не улягає найменшому сумнівови, щоб могло прийти до якогось розлому між сербами і хорватами, властиво між Білгородом і Загребом.

ОТВЕРТІ МІСТА ЮГОСЛАВІЇ.

БІЛГОРОД. — Югославський уряд проголосив отвертими містами: Білгород, Загреб і Люблянy. Це на те, щоб їх охоронити таким способом від бомбардувань. Усі ті міста находяться дуже близько тих місць, де згромаджені німецькі сили, що зачнуть наступ на Югославію, на випадок війни з нею.

ІТАЛІЙЦІ ПОКИНУЛИ БІЛГОРОД.

БІЛГОРОД. — Ще відпала одна з надій на замирення: італійський уряд наказав італійському посольству в Білгороді негайно зліквідувати діловодство й вертати до Італії. Це вправді тільки формальність, бо в дійсности вже тепер нема майже ніяких диплоьматичних зносин між Югославією і Німеччиною та Італією.

УЖЕ МЕНШЕ ПРО ЗВІРСТВА.

БЕРЛІН. — Радіові й пресові атаки на Югославію продовжуються. Тільки вже не розповідається уже так багато про „сербські звірства над німцями". Зате розголошується, що Югославія хоче забрати Австрію. Значить, що повторюється на інший лад те, що було з кампанією проти Польщі в 1939 році. Тоді розголошувано, що Польща хоче захопити Східню Прусію. Тоді теж говорено, що поляки ідуть на Берлін, а тепер кажуть, що серби заповідають, що за два дні будуть у Відні.

МАСОНИ І ЛІБЕРАЛИ.

РИМ. — Так називає Вірджініо Ґайда тих, що є тепер при владі в Югославії. І ще додає, що вони є під впливом „жидівсько-масонсько-англійських злочинців". Таке передає з Риму кореспондент часопису „Ню Йорк Таймс". Не зважаючи на те, пишеться ще далі, то таки ще є якась надія на мирне полагодження конфлікту між державами „осі" і Югославією.

САМОГУБСТВО МАДЯРСЬКОГО ПРЕМІЄРА.

БУДАПЕШТ. — Ціла Мадярщина потрясена до глибини: Відібрав собі життя револьверовим вистрілом ґр. П. Телекі, мадярський премієр міністрів, років 62, бувший університетський професор. Телекі це той мадярський патріот, що старався наладнати відносини з Німеччиною, щоб охоронити Мадярщину від німецької окупації. Нема сумніву, що останні політичної події, себто втягання Мадярщини в війну з Югославією, та військова окупація Мадярщини німцями, були причиною самогубства Телекія. У своїм завіщанню подав, щоб його поховали о 7. годині рано без усяких церемоній. Заборонив, щоб надсилано квіти на гріб, як теж, щоб ставлено памятник на гробі. На похороні не буде навіть професорів-товаришів, ні нікого з родини. Тільки оден священик і секретар премієра. Реґент Горті, як подають, стояв над тілом у мовчанці пів години і молився. Наступником Телекія зістав назначений д-р Л. Бардоші, що остає теж надалі ще й міністром заграничних справ.

ҐЕН. СІКОРСКІ НЕ УСТУПАЄ З ПРЕМІЄРСТВА.

ЛОНДОН. — Нешенел Прес Сервіс подає, що міністерство заграничних справ польського уряду на вигнанню перечить тому, будьтоби міністер Залескі мав стати польським премієром на місце ґен. Сікорского, що тепер перебуває в Канаді. Про таку зміну подавали американські радіові стації, а також і лондонські.

ПОЛЬСЬКІ РОБІТНИКИ В ІТАЛІЇ.

ЖЕНЕВА. — До Швайцарії доносять з Італії, що до фабрик в Фіюме спроваджено кілька тисяч робітників-поляків, які вислала німецька окупаційна влада з Польщі. Кажеться далі, що ті польські робітники заняті в тих фабриках торпед, які бомбардують британські летуни. Крім того тим робітникам призначено дуже небезпечну роботу, а саме наповнювання торпед вибуховими матеріялами.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРЕБА ПРАЦІ — УСІХ НАС

Кажуть, що демократія вимагає від людини постійного пожертвовання собою для загалу, бо саме від того залежить її успіх. Колиж в одиниці заникає отсе відчуття, тоді й пропадає демократія. Тоді приходить „оден сильний центр", диктатор, фірер, вожд, чи хто там, що заводить автократію, в якій треба тільки слухати і виконувати, а думання — це вже „привилей" кого іншого.

В нашому американсько-українському народньому життю булоб навіть наївно думати про можливість заведення автократичної системи. Вона навіть неможлива. І не довелаб до нічого доброго. Ось тому ми давніше нераз спорили з тими, що то виписували довгі статті, в яких висмівали те, що писав Іван Франко, коли дораджував кожному членови суспільства працювати і поводитись так, якби від нього залежала ціла справа, якби він відповідав за долю мілїонів, якби від того, що він подасться, захитається, чи не допильнує справи на тому місці, де находиться, залежало, чи пропаде праця довгих поколінь.

Очевидно, що Франко не думав витворювати ось тим отаманію. Він не мав на думці людей честилюбивих, всезнайків, премудрих, що то нічого або дуже мало знають, але завжди представлять себе такими, що знають краще інших. І не іде тут про тих, для яких нарікання, що хтось інший не робить, являється працею. Зате іде про те, щоб спонукати поодиноких громадян розуміти, що в демократії судьба народу чи держави залежить головно від того, що поодинокі громадяне думають і як сповняють свої обовязки. Іде про те, щоб вони виявляли зацікавлення громадськими справами ділами, а не тільки словами чи критикою праці інших. Іван Франко, поширив відповідальність одиниці дуже широко ще й тому, що брав під увагу положення українського народу, себто те, що він може бути кожної хвилини позбавлений своїх провідників і своїх центрів, як це вже бувало в його історії. Тому вже сам інстинкт самозбереження вимагає від такого народу виховувати своїх громадян на самодіяльних людей. Ось такими хотілиб ми бачити і наших громадян в Америці. А чим більше матимемо таких людей, тим безпечніше будемо себе почувати. Тим більше буде кому дбати про розбудову нашого життя на місцях. І певно це вийде нам на користь, коли буде багато таких, що не будуть ждати, аж хтось з якогось центру чи з якогось бюра обізветься, як хтось зробив кривду українському імені чи українській справі, а будуть знати, що їм самим треба так вивчити українську справу, щоб і вони могли своєю працею допомагати українському народови обороняти себе від наклепів ворогів України. Це, очевидно, не касує ніяких центрів ,ні того, щоб такі центри, якщо є, працювали як слід та представляли українську справу перед американським урядом, чи деінде, де одиниця мало, або й нічого не вдіє, та де треба виступати як зорґанізована, обєднана цілість. Та це речі — самозрозумілі.

ПОПРИ ОБМЕЖЕННЯ — Є ЩЕ ДОВОЛІ ДО РОБОТИ

В канадійськім часописі „Новий Шлях" з 20. березня б. р. поміщено статтю п. н. „Наші дійсні завдання і повновласті", в якій порушено дуже актуальне тепер для американських українців питання: Чи і як зожна звідси помагати визвольним змаганням українського народу. Думаємо, що порушені тим часописом думки є одним з причинків для виєснення цеї важної справи. І тому добре, щоб і американсько - українське громадянство знало, що думають про такі речі в Канаді. „Новий Шлях" пише:

* * *

Війна має свої права. Кожна воююча держава обмежує особисту свободу своїх громадян. Нераз ріжними засобами старається підпорядкувати їх воєнній справі та потребі, а тих, що не підпорядковуються, унешкідливлює. Інтерес громади, званої державою, вижчий від всяких інтересів одиниці. Отже слушно, що в потребі одиниця має віддати для життьової справи держави всі, свої власні інтереси, включно з життям, всі права, включно з правами свободи. За дальше існування громади-держави... За інтереси й свободу грядущих поколінь...

Мабуть ніхто з нас сьогодні не повірить навіть у найбільш переконливі фрази, що часто лунають із наших сцен по Народних домах, що — мовляв — навіть у цьому воєнному часі ми тут можемо зовсім свобідно й публично говорити й писати, що хочемо про Україну, українську визвольну справу та інші справи, що з нею сяк чи так звязані. Ці фрази, на жаль, не відповідають правді. В цій війні українська справа — хоче хто, чи не хоче — є також одною з основних проблем, якої ізза її великости, далекосяглости та скомплікованости в міжнародних політичних і всяких державних колах не порушується публично, не розголошується, як, наприклад, багато меншу своїм розміром і консеквенціями для світу польську, чи чеську справу. Ті, що бачуть неминучість розвязки української проблеми, стараються самих себе переконати, що вона ще не на часі. Її противники поступають так, якби її не було.

Війна ведеться не за якийсь шмат Ніґерії для кольоніяльних цілей, а за „новий лад" у світі. Про цей лад говорять у Лондоні, в Берліні, в Вашингтоні, в Римі, в Токіо, і всюди в світі: Кожний представляє собі той „новий лад" на свій лад. Одначе той „новий лад" є в основі цеї війни та є її ціллю. Чи може бути сьогодні ще така політично-думаюча людина, яка вірила би, що будьякий „новий лад" у світі може існувати без існування держави 50-міліонового українського народу?

Колиж" українську справу тримають тепер у міжнародних політичних сутеренах, як ще неназрілу, не на часі, чи невигідну для цієї чи тієї держави в цьому часі, то чи ця чи та держава не накладає обмежень на українців, які є її громадянами, чи мають пристановище в ній, щоби говорили про ту українську справу тільки до тієї міри та в такому дусі, як це в даному часі вигідно для інтересів держави, де вони живуть?

В нинішній совєтській державі також можна говорити про українську справу публично. Можна було це і в бувшій польській державі. Але що говорити та як?!

Ось для прикладу: Канада ніколи не була й не має причини тепер бути ворогом України. Навпаки, по минулій війні Канада обороняла Україну на міжнародній конференції. В Канаді поруч українців живуть поляки, чехи, румуни, москалі, мадяри. Отже народи, з якими там в Европі український народ має свої політичні порахунки. Тимчасом уряд Канади, особливо в цьому воєнному часі, дбає про те, щоб ці її громадяне, що хоч походять із народів, з якими український народ там в Европі не може покищо ніяк погодитися, тут годилися. Очевидно, щоб годилися в канадійських справах. Одначе уряд Канади старається усувати всякі можливості непорозуміння в Канаді ізза старокрайових спірних справ. І ось він каже нам: Не пишіть проти поляків цього й того. А полякам каже: Не пишіть проти українців цього й тамтого. Ми не хочемо тут нічого, що могло би відємно відбитися на єдності канадійського населення.

Україна й ми.

Виходить, що ми — в Канаді, Зл. Державах, чи будьдеінде на американському континенті — не зовсім свобідні говорити й діяти в українській справі так, як дехто з нас твердить. Як членам українського народу нам українська справа рідна. Як громадяне чи жителі даної країни на цьому континенті, ми маємо громадські обовязки супроти тієї країни.

Український народ в Україні ніколи не вимагав від нас, щоб будьколи ми, канадійці чи американці, діяли проти держав, в яких живемо, навіть як би це мало приносити хвилеву користь українській справі. Коли не маєте змоги чого доброго для України зробити, не робіть злого, а вичекайте на зміну обставин.

З другої сторни, ні американське українське суспільство ні наша еміґрація в інших частинах світу включно з Европою, не може накидати українському народові там в Україні цього чи того політичного курсу. А що більше, не може накидатися йому на провідника. Справа політичних курсів — в першій мірі належить народові та його провідникам в Україні. Наша неоспорима й безсумнівна роля й обовязок у кожному часі — бути помічником України. Помагати їй все і всюди. Відбивати неправдиву пропаґанду, яка очернювала би український народ. Обороняти українську справу перед внутрішними й зовнішними ворогами. Боронити гідности та чистоти тієї справи. Здирати з неї латки всяких чужих „ізмів", які пришивають їй всякі вороги та політичні невіжі й аґенти. Підтримувати на дусі та моралі слабодухів - українців. Підготовлятися, щоб — як матимемо нагоду й потребу — були гідними речниками та оборонцями української справи на міжнародньому форумі. Обзнакомлювати чужинців із кожночасними справами українського народу і т. д., і т. д.

Хіба мало роботи маємо, не зважаючи на всякі обмеження унаслідок воєнної заверухи? Тільки робучих рук, якнайбільше, якнайсильніших!

І сьогдні ми голосимо, як давніше, за мирного часу голосили українські провідники серед українського суспільства на цьому континенті: „Освідомляймося, набуваймо політичне знання, розуміймо правильно й наскрізь українську визвольну справу та наші обовязки супроти України, щоб у слушному часі ми могли відповісти завданням, наложеним на нас українським народом".

Одначе попри це ми далі, як завжди, кажемо: „Як не переріг — не пережися!" Ніхто поза межами України не може самочинно вести якоїсь опортуністичної політичної лінії в імені всього українського народу. І на це не має ніхто підстави ні арґументу. „Вони там нині в страшній неволі, вони не можуть слова сказати через ворожий табор, а ми можемо свобідно говорити..." і т. д. — це брехня й образа українського народу. Перед цією війною український народ також був у страшній неволі. Одначе він не лише говорив, але й діяв повсякчас для свойого визволення! Він говорить і діє тепер. Він далі є сонцем, якого ми є місяцем. І так буде повсякчас. Бо нема таких обставин і таких терористичних режимів, які могли би спаралїжувати український визвольний рух в Україні до тієї міри, щоб він був безпомічний, нечинний. Це маємо право всюди твердити в імені цілого українського народу. Але будувати делікатні картяні політичні домики, хочби й найкращі і твердити, що це твір всього українського народу — на це права не маємо.

Мабуть переживаємо добу, коли більше, як колибудь передше, мусимо розуміти свої права, обовязки та ролю, які маємо від українського народу, як його члени. І саме тепер покажеться, чи відповідаємо ми всі завданням, наложеним на нас нашим народом. Тому кличемо: Докладно зясуймо собі наші завдання супроти України, нашу ролю й наші права-повновласті, якими вона нас наділила. Коли зясуємо це все, то тоді справді наша українська робота на цьому континенті в цю важну добу для світу може бути така, що дійсно приноситиме користь українській справі.

АМЕРИКА ВЖЕ РІШИЛА

Цілий світ жде на дальші кроки Америки, себто на те, як далеко вона заанґажує себе в нові, назріваючі світові конфлікти. Вже тепер є повно познак, після яких можна пізнати цей напрям, по якому покотяться, мов лявіна, завтрішні випадки. Задержання Вашинґтоном 69 німецьких, італійських та данських кораблів в американських пристанях, це нетільки початок, але це вже голосномовні вістуни тої кризи, до якої збижаємося.

В державах „осі" перебуває японський міністер заграничних справ, Мацуока. Дипльоматичні американські кола є тої думки, що при нагоді його зустрічі з Гітлером, німецький канцлер, запевнив Мацуоку, що Англія буде цього року переможена. Отже, коли це малоб статися, то німцям остається дуже мало часу, бо всього шість місяців, що надаються до війни.

З другого боку, ситуація, що заіснувала в Юґославії, це для Німеччини цілком несподіваний та нежданий удар. Вправді, розвязка німецько-сербського конфлікту не мусить конечно кінчитися війною, та проте білгородський переворот таки перекреслив Гітлерові пляни. Це, здається, чи не перша серіозна поразка німецької дипльоматії від початку цеї війни. Заки Гітлерови вдасться направити юґославянську „діру", він вже стратив багато цінного для нього часу, що може мати для нього фатальні наслідки.

Всякі звідомлення, що напливають до Америки, підтверджують, що Італія знаходиться в майже безвихідному положенні. Її прямо уважають за недіючий вже чинник в теперішній війні, навіть, колиб німці дальше тягнули її за собою як партнера. Деякі дипльомати таки прямо вірять, що Італія нагло розпадеться та закінчить війну без користи й без слави.

Не тільки Югославія, але також Туреччина, може ще піти війною проти Німеччини. Колиб це сталося, тоді й Совєтський Союз остаточно міг би рішитись, що Німеччина стала вже надто небезпечною для його цілости, та що вона куди грізніша для СССР як демократичні держави. Ось тоді, в рішальний момент, готов Сталін скочити на свого грізного й найбільш небезпечного сусіда зо заходу. Перед Гітлером ще є кілька місяців, в яких він має виграти війну, згідно з тим, як заповів японському міністрові. А що буде, як у тому часі не виграє?

Вдержання східнього фронту на Середземному морі позволяє Німеччині концентрувати воздушні рейди на властиву Англію. Варто пригадати слова англійського амбасадора лорда Галіфакса, які він недавно висказав з нагоди побуту в Ню Йорку. А перестерігав він, що Гітлер рішений на безпощадну морську та повітряну війну.

До того всього треба додати алярмове зброєння Америки. Президент Рузвелт в останніх двох промовах заявив отверто, що Анґлія дістане від Америки: воєнні кораблі, літаки, повзи, амуніцію, поживу, гроші, й т. п. Коли Гітлер говорить, що американська поміч прийде запізно, Рузвелт твердить, що „ми мусимо й таки доставимо потрібні речі для Анґлії".

Деякі американські дипльомати переконані, що під червень Америка вже буде у війні з тоталітарними державами. Своєю акцією, як конфіскатою німецьких та італійських кораблів, вона змусить дотичні держави виповісти Злученим Державам війну.

Промова през. Рузвелта з нагоди Дня Джексона, в якій він з повним притиском заявив, що „ми потребуємо відваги й ще раз відваги, чину й більше чину" — не оставляє найменшого сумніву, що Америка повзяла остаточні рішення. Многозначучі є особливо слова про „тотальну перемогу", бо вони виключають всякі переговори в справі мира з диктаторами.

ПОСЕРЕДНИК.

Д-р Джан Р. Стільмен, начальник федеральної Розємної Служби, що пробує тепер полагодити непорозуміння між ріжними страйкуючими робітниками й босами фабрик, занатих при оборонній продукції.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

СПІЛЬНИКИ

(Оповідання).

(2)

Горішний не сумнівався, що його долішний сусід використає його вигадку. Стояв за кущем бзини і дивився в сторону воріт сусіда. Коло одинацятої ворота відхилилися і Долішний виховзся на вулицю. Пішов у сторону лісничівки. Горішний усміхнувся, руки затер і пішов до хати.

Точно в годині дванацятій Трампала Долішний опинився під вікном лісничого. Склав долоні в трубу, приклав до уст і заревів як підрізаний бугай:

— Горрить!

Напружився засильно, тай захлиснувся і не зараз додав решту. В тій же хвили в хаті роздався жахливий жіночий крик:
крик:

— Сусе, Христе!

То жінку лісничого так стрівожив нечайний рев Івана Долішного. Цей ще не вспів крикнути решти, коли вікно раптом відчинилося і з вікна вихилився лісничий.

— Де горить? — спитав.

— Не горить! Варуй вогню! Бє дванацята.

Ось так ревів Долішний, стоячи перед лісничим. Надбігли парубки лісничого з ведрами і з драбинами.

— Де горить? — питали.

— Нігде! — відповів охотник-вартівник.

— Женіть пяного мочиморду! — кричав лісничий. — Буком його! Буком!

Трампала дав ногам знати. Його щастя було, що парубки ще не мали в руках буків. Заки котрий вхопив що, Трампала вже був далеко.

Долішний доміркувався, що сусід надув його. Став промишляти над відплатою. Робля чи одни одному, збитка, робили тільки такі, щоби був сміх. Шкодити один одному не хотів. Тепер злісні зробили, що Долішний завзявся болючо скарати Горішного. Долішний ще не пристарав дров на зиму. Законно він все купував половину свого запотребовання. Як би не купив, то зараз був би доказ, що дрова, які стоять у нього на подвірю, чи взагалі якими палить, крадені. Купивши половину, вже лекше було решту пристарати якось інакше, коли пустився до лісничівки, щоби купити сяг дров, лісничий відповів йому побережником, що такому нічному вартівникови не продасть одного поліна. Як би хто інший важився в лісі купити будьтоби для себе, щоби перепродати Долішньому, то також вже ніколи не дістане патика.

Долішний зажурився, що хоч зима, з вини Горішного не має топлива.

Перед Горішним Долішний не нарікав, не жалувався. Оба жили далі в згоді, неначе два приятелі. Вони мусіли жити в згоді, бо бували спільниками в ріжних інтересах, один був спільником тайни другого і навпаки. Та пімститися за студінь в своїй хаті Долішний мусів.

Одної днини Долішний вступив до Горішного і сказав йому:

— Як би злісний ішов до ліса, то затягни його до хати на горівку. Як не схоче, то причепися до нього і забалакуй. Не дай йому йти в сторону Лисоні.

— Ти туди з сокирою, чи з рушницею? — спитав сусід.

Долішний відхилив йому кожуха і показав розібраний карабін, кажучи:

— Нині дістанеш від мене чвертку сернюка.

Долішний пішов у ліс. Не минула година, знайшовся назад в хаті Горішного.

— Підемо в ночи по цапа? спитав господар.

— Підемо, як ти застрілиш його. Очевидно, вже не нині, а завтра. Я й не стріляв. В моїх руках така ломота, такий біль, що не годен супокійно вдержати карабіна. Іди ти. Хіба знаєш, де на лінії ліворуч камінь з нумером шістьнацять зараз за потічком. Там, яких пять кроків за каменем густа купка смерічок. Сховайся за смерічками. В тій порі, себто з годину раньше як тепер, що днини приходить до потічка пити воду кулявий цап.

— Я раз бачив кулявого сернюка, — перебив Горішний. Налягає на ліву задну ногу?

— Цей, цей! То я його пострілив. Якийсь час не ходив до того свого пійла. Тепер знов ходить... Твоя рушниця не на серни. Вона хіба на птахи. Возьми мою. То дуже добрий карабінок... Тільки, як його застрілиш, мусиш зі мною поділитися мясом... Карабінок добре сховай, щоби яка біда не побачила його, ще заки підеш в ліс. Ось тут маєш два патрони. Більше тобі не треба. Досить був би один.

Долішний виймив з кишені два патрони і всунув у кишеню сусіда. Зпід поли виймив короткий карабін Верндля і поклав його на лавці.

— Я на сернюка не лакомий — сказав Горішний. — На добавок новий лісничий дуже загострив контролю. Не піду.

Сказав так, бо велику мав охоту добичею не ділитися.

— Підеш, чи не підеш, карабін лишу у тебе, бо до мене заповівся один злісний. За хвилю прийде.

Долішний відійшов, полишаючи карабін на лавці. Не сумнівався, що сусід таки піде по сернюка.

Другої днини Горішний, з карабінок під полою пішов у ліс. Лінією підійшов до каменя число 16., станув за купкою смерічок, з під поли виймив карабін, склав його і всунув патрон. Не довго ждав. Цап надійшов і роззираючися, стояв край потока. Схилив голову до води. Гукнув стріл: Сернюк скочив і побіг. Втікав лиш яких півтораста кроків і впав. Горішний підійшов до нього і схилився над ним.

Хтось за ним поклав руку на його рамені і промовив:

— Ми гадали, що то лиш один Трампала Долішний вистрілює на серни й олені, а то й Трампала Горішний вміє таке!

Горішний озирнувся і побачив усміхнене лице злісного. Другий злісний вхопив за карабін.

— Хіба сам чорт наслав вас на мене! — крикнув спійманий.

(Кінець буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

НІМЕЦЬКІ СИМПАТІЇ

Як доносять до „Ню Йорк Таймсу" телефоном з Берліну, німецькі ґазети, які можна вважати речниками німецького уряду, пояснюють тепер свої голоси про хорватів у Югославії.

Мовляв, це лише національний вислів симпатії для всякого заходу удержати рівновагу на Балкані.

Замітно, що німецький уряд не висказував симпатій для хорватів, як довго він мав надію полагодитися з сербами.

„КОРОЛІВСЬКІ РЕСТОРАНИ"

Так називає американський журналіст Демарі Бес ті ресторани в Варшаві, столиці Польщі, в котрих працюють шляхтичі.

„В одному з тих ресторанів", пише він, „кожний робітник є аристократом. Менаджером є лише барон, але дівчина в ґардеробі є ґрафиня, а „бертендером" князь. Послугачами в ресторані є лише ґрафині, але циґарентицею є принцеса. І титули їх зовсім не фальшиві: два роки тому ці люди жили на своїх маєтках".

КОГО ЖАЛУВАТИ?

Здається, цим уступом про „королівські ресторани" автор хотів викликати враження, що цим панам сталася велика кривда. На всякий випадок вони нібито заслугують на нашу симпатію.

Замітно, що ні журнал ні Бес не бачили нічого злого, як ці пани жили на своїх маєтках, а люди, що на них робили, не мали що їсти. У праці ресторанного послугача, ґердеробяної дівчини або циґарентиці нема для них нічого злого, ні понижаючого, але як за цю працю візьметься барон, то людина вже нібито заслугує на наше співчуття, а як граф, то ми вже повинні виняти хусточку до носа, а як принцеса, то ми вже повинні пустити обильні потоки сліз.

І не думайте, що біда в тому, що ці люди надаються до якоїсь іншої пожиточної успільної праці: ні, просто вони вміють нічого не робити й жити на дворах, а тут вони не можуть. Чи не заслугує це на напятнування?

СТУПНІ ЛЮДЕЙ

У своїй статті Демарі Бес видимо обурюється на те, що німці завели в окупованій ними Польщі степенування людей на три ступні: німці — найвища кляса, поляки — нижча, а жиди — найнижча.

Що така клясифікація людей є безглузда й може зродися лише в голові, перекабаченій націстичною дурійкою, нема що й казати. Одначе, коли глупо степенувати людей на німців, поляків і жидів, як це роблять націсти, то чи не є так само глупо степенувати людей на простих, „лише баронів", „простих ґрафів" і князів та принцес, як це видимо робили поляки й як це видимо приняв Демарі Бес?

ВИЙШЛО ШИЛО З МІШКА?

Німецький уряд арештував чотирох американських громадян, проти котрих він не мав ніякого закиду.

Свого часу один ґазетяр підняв був думку, що націстичний уряд дозваляє на побут у Німеччині певному числові американців, щоб на випадок, як американський уряд заарештує якогось важного націстичного аґента, німці мати кого арештувати для обміни за своїх аґентів.

Невжеж арешт американських громадян мав би значити, що націстичний уряд думав, що американський уряд уже зловив якусь велику „рибу"?

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ПОГЛЯД?

Доносять з Риму, що один професор університету в Фльоренції виголосить у Римі відчит, в котрім буде говорити про паню Линдберґову, жінку відомого летуна.

Як каже донесення, лектор думає величати паню Линдберґову за її заходи проти програми президента Рузвелта допомоги Анґлії. Професор називає ці заходи шляхотним зусиллям безсторонно розслідити дві ментальности: американську й европейську.

Що проти пані Линдберґової стоїть умовий стан, котрий можна назвати американським, це можливо, але не знати, чи пані Линдберґ буде рада з такої назви. Чи можна одначе назвати противну думку европейською? Може німецько-італійською, але европейською ледво: чейже вісь держав ще не вся Европа.

НА ПОКАЗ

Як доносять з Єгипту, італійські цивільні урядники міста Асмари, в центральній Еритреї, в Африці, віддали місто в руки наступаючих англійських військ без боротьби.

Як найголовніший товчок цього поступку подається те, що Асмару італійці розбудували на показ. Не хотіли видно виставляти гарних будинків на небезпеку від британських гармат.

Пригадуються кпини, з якими італійські ґазети говорили про французів, що, не хотячи виставити Парижа на обстріл німецьких військ, здали місто німцям.

ЯК ДВА РОБЛЯТЬ ТЕ САМЕ

Німецький уряд протестує проти захоплення американським урядом німецьких кораблів в американських портах, а націстична преса розиває це захоплення ґенґстерством.

У той самий день бразилійський уряд протестує проти обстрілювання німцями бразилійського корабля на Середземному морю.

Як назве цей обстріл невтрального корабля націстична преса?

ПРОБА.

До Швайцарії прийшли донесення з Етіопії, що команда італійських військ в італійських кольоніях Етіопії думає здатися англійцям, щоб у цей спосіб врятувати родини італійських жовнірів перед масовою масакрою з рук тубильців.

Маємо в цей спосіб останній акт драми, котрого перший акт розіграно при окупації цеї країни Італією. При тій нагоді італійські ґазети розписуються широко, як то тубильці з одушевленням витали італійців при приході до краю.

Читаючи про острах італійських жовнірів перед тубильцями, питаєшся: чи любили тубильці італійців так від самого початку окупації, чи зненавиділи їх по якомусь часі тривання окупації?

ЧИ НЕ ЗДОБУТОК ФАШИЗМУ?

Зо здобуттям Асмари пропадає для Італії просто вся італійська кольонія в Африці Еритрея.

Асмара була італійською кольонією від 1879. року.

Її „упадок" (упадок, очевидно, з італійського становища) є ілюстрацією для великодержавних здобутків фашистівського уряду, якими Мусоліні так любить чванитися.

ПЕРЕМОГА В ЕРИТРЕЇ.—Британські війська заняли Асмару (1), головне місто Еритреї, і готовляться до удару на Масаву. Інші британські війська посуваються здовж залізниці до Адис Абаби, столиці Етіопії, взявши по дорозі Діредаву (2). Італійці кажуть, що вони заатакували Джіджіґу (3), котру вони були давніше здали.

Конвенційні Проекти

[3]

Братство св. Михаїла, відділ 357 У. Н. Союзу в Норттомберленд, Па., на своїх зборах дня 19. січня 1941. року ухвалило подати під розвагу конвенції такий проєкт:

Щоб при виборі головного уряду не вибирати з одної місцевости, як минулої конвенції, по трьох урядників, а вибирати урядників з ріжних місцевостей і стейтів, в яких У. Н. Союз має свої відділи.

Щоб головний уряд був вибраний і проголошений ще перед закінченням конвенції, а не так, як на попередніх двох конвенціях, що делеґати поїхали до дому і не знали кого вибрали до головного уряду.

Щоб орган У. Н. Союзу, в якім є тепер багато оголошень, які забирають багато місця, з чого члени є не вдоволені, подавав більше матеріялу до читання.

Щоб старшим членам, що належать до У. Н. Союзу по 30 і більше років, дати якусь полекшу, бо хтож як не вони будували У. Н. Союз, яким ми усі тепер гордимося.

Розгляньмо ці всі справи і корисно їх полагодім.

А. Возьний, делеґат.

„ІСТОРІЯ УКРАЇНИ"

у французькому історичному журналі.

Безперечно найбільшим під науковим оглядом історичним журналом у Франції та одним з найбільш шанованих орґанів й цілому науковому світі був „Ревю Гісторік", заснований у 1876. році відомим історикомпрофесором Ґабріелем Моно, приятелем Мішле і чоловіком доньки відомого російського публіциста та революціонера Герцена. Ґабріель Моно був ліберальною людиною, непохитною в своїх переконаннях щодо історичної правди. Це він вибрав для цього журналу мотто, що й досі окрашує його окладинку, а саме відомі слова Ціцерона про обовязок шанувати правду перед обличчям історії.

Коли в 1907. році Моно помер, його замінив не менше славний французький історик Шарль Бемон, великий знавець французької історії, що його праці вважають клясичними не тільки у Франції, але і в Анґлії. Шарль Бомен у 1930. р. був сеніор французьких істориків, бо йому вже пішло на 9-ий рік. Хоч іще бадьорий і працездатний, Шарль Бемон не міг сам вести науковий журнал, що начеб був репрезентаційним орґаном французьких історичних студій. Вже з десять років тому товаришем Бемона став професор словянської історії в Сорбоні, відомий Люї Айзенман, головний редактор відомого місячника „Ле Монд Сляв", на сторінках якого зявилося стільки обєктивних матеріялів про Україну та українців. По смерти професора Айзенмана його змінив професор Шарлеті, колишній ректор паризького університету та історик французького XVIII. віку.

Як переважна більшість французьких і взагалі західньо-европейських наукових орґанів, так і „Історичний Журнал" за ввесь час свого існування присвятив мінімальне місце славянським народам, що треба пояснити собі не якимись принципіяльними причинами, а відсутністю контакту славянських народів з французьким науковим світом. Переглядаючи річники того журналу, бачиш, що навіть з російської історії, хоч нею найбільше цікавляться дуже мало щось надруковано. Крім відомого колись російського історика Карєєва і нашого земляка Лучицького, київського професора, що був великим знавцем французької історії XVIII. віку, майже ніхто з росіян не писав у французькому журналі. Ще гірше було з польською, чеською, південно-славянською історією, а вже зовсім зле стояла справа з українською історією. Про неї не було ані статтей, ані „критичних бюлетинів". Оці „критичні бюлетини"—справжня окраса журналу — не є якимись спорадичними, випадковими рецензіями, а суто критичними, систематичними оглядами праць, присвячених історії тої чи іншої країни або тій чи іншій добі. Ці огляди користуються заслуженою увагою, бо всі вони підписані знаменитими знавцями тої чи іншої ділянки історії. Від якогось часу ці огляди виходили окремими зшитками, так що „Історичний Журнал" складався з двох частин. Кожного триместру виходили два окремі зшитки: один „Мемуари і студії", що містить статті на ріжні історичні теми, хроніку, резензії на окремі праці, і другий „Критичні бюлетини", що містить два чи три критичні огляди праць, присвячених окремій країні, або окремій добі французької історії. Отже можна сказати, що до 1929. р. Україна, так мовити, не існувала в цьому журналі.. Того року московський професор, член Академії СССР Ґотіє, подав „критичний бюлетин" українських історичних публікацій, що зявились на терені Радянщини і, треба тут додати, що цей огляд досить поверховний і зовсім утратив своє значіння після появи прекрасної книги Мирона Кордуби у французькій мові (вид. у Варшаві): „Совітсько - українська історична література".

Начебто як доповнення до згаданої статті акад. Ґотіє в січневому зшитку за 1939. „Історичного Журналу" зявився „Критичний бюлетин" Ілька Борщака під назвою „Історія України. Публікації українською мовою, що вийшли у світ за межами СССР". В цьому критичному огляді автор стисло охопив публікації за добу 1917—1938. рр. і як сам каже: „Ми не маємо наміру дати тут абсолютно повного огляду, що зрештою здається нам непотрібним. Ми застановимось також над деякими працями наукової популяризації, яких наукові заслуги вартні цього". Свій огляд І. Борщак поділив на такі розділи: справники, бібліоґрафія, історіо-ґрафія; загальні праці, походження України, козацька доба, український рух у 19. віці, історія Галичини, історія Карпатської України, історія української культури, історія мистецтва, історія права Франції і України.

Тому, що „Історичний Журнал" мало знаний у наших краєвих наукових колах, варт тут перечислити принаймні головні праці, що знайшли своє місце у згаданому огляді. Це праці Д. Дорошенка, І. Крвецького, І. Крипякевича, Українська Загальна Енциклопедія, Українська Історія С. Томашівського, VIII-ий том історії України-Руси М. Грушевського, „Україна на переломі" В. Липинського, монографія Б. Крупницького про гетьмана Орлика, архів Драгоманова, статті з мистецтва Д. Антоновича, М. Голубця та В. Січинського, праці М. Чубатого над історією Церкви тощо. В останньому розділі І. Борщак обговорив свої власні праці, що торкаються франко-українських взаємин.

Не зайве буде може зазначити, що редакція французького історичного журналу поставила статтю про Україну на перше місце, і щойно за нею пішли статті таких видатних істориків, як: Анрі Ґозера, професора Сорбони (Історія Франції 1498—1660), професора штрасбурського університету Ґастона Целлера (Історія Німеччини) та професора Сорбони Жоржа Лефебра (Революція та імперія). Розуміється, що таке почесне місце для статті про історію України відноситься не до автора статті, а до її змісту; з чисто французькою делікатністю редакція, очевидно, хотіла підкреслити своє зацікавлення до української історичної науки, досі покривдженої на сторінках свого журналу, хоч і не з вини самої редакції.

Л. І.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

WILKES-BARRE, PA. — The St. John Baptist Society, Br. 223, will hold their monthly meeting at St. Peter & Paul Ukrainian Church Hall after High Mass on Sunday, April 6th, 1941. The Pres. John Barnas urged all members to attend for important matters will be discussed. The Fin. Sec. Theo. Hrynkiw urged that all members make their monthly payments, or they will be suspended. If a member will see another tell the member that there will be a meeting. — John Hrenecein, Rec. Sec.

СЕРБСЬКІ ЖОВНІРИ вважаються за найкращі в Европі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й.

Шевченківський концерт

В кожнім закутку світу українці святкують що року свята Шевченка. Також у нашій громаді ми не забули за ту національну традицію. Старанням нашого місцевого патріотичного жіноцтва, а саме 24 відділу члениць У. З. Хреста, влаштовано 23-го березня ц. р., в клюбовій домівці під ч. 31-14 Ґренд вул., Шевченківське Свято.

Цілою концертовою програмою проводила пані Е. Левицька, як голова згаданого відділу. Свято розпогато відспіванням американського національного гимну „Май контрі", а опісля „Заповіту" Шевченка. Обі точки виконав хоть малий, але добре вишколений молодечий хор ОДВУ, під орудою п. В. Кириченка, з Ню Йорку.

Пані Анна Дячук відспівала своїм милим голосом сольо, при акомпаніяменті піяна. Реферат про Шевченка виголосила наперед в англійській, а опісля в українській мові, місцева наша громадянка пані П. Різник. Гарну деклямацію виголосила донечка громадян Демидчуків з Ню Йорку. Найголовнішою атракцією було сольо нашого баритона п. Ординського, при акомпаніяменті панни Віри Грицишин, з нашої околиці. Зразково опрацьований доклад про Шевченка виголосив один із нашої місцевої асторійської молоді п. Г. Кальба з Асторії. З черги наступив живий образ, виконаний дівчатами з нашого молодечого хору. Пописувався ще грою наш місцевий гармоніст Д. Левенець, а накінець хор знов відспівав ряд українських пісень. Відспіванням „Ще не вмерла Україна" закінчено цей святочний вечерок.

Це перше Шевченківське свято в нашій місцевости. Багато труду поклала в ньому наша, роджена тут, молодь. А це доказ, що не вся наша молодь байдуже ставиться до народніх традицій старшого покоління.

Михайло Беля.

В. ЯПОНІЇ ПРО АМЕРИКУ

ТОКИО. — Японська преса розписується дуже широко про робітничі страйки в Злучених Державах і каже, що вони є доброю наукою для Японії. Ніби тому, що треба завчасу мати добре око на комуністів...

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ БРИТЕН, КОНН.

Молодь святкує роковини Шевченка!

Дня 9-го березня 1941 р. відбувся другий зряду величавий Концерт в честь найбільшого українського Ґенія Т. Шевченка, влаштований Українською Молодечою Організацією стейту Конетикат. Як брати під увагу, що в цей день була дуже непривітна погода, то публика дописала, бо повиж тисячі осіб можна було начислити у просторій салі Ню-Бритенської Гай Скул. Між присутніми можна було бачити не лише з поблизьких сторін, але з цілої Нової Анґлії. Найкраще дописало своєю участю місто Голійок, Масс., котре приїхало спеціяльним босом.

В годині 4.30 пополудні голова У. М. С. О., п. А. Мельник, витає зібраних від імени цеї організації: Ми, молодь, радіємо тим, що своєю участю ви виявили свою любов і глибоку пошану до Поета, як і заразом виказали своє заінтересовання нашим організаційним життям. Потім до переведення концертової програми покликує п. І. Селемана з Ню Бритен, Конн. Перша точка концерту, це відспівання Шевченкового „Заповіту" Ню Бритенським хором під управою проф. Б. М. Хоптяка. На сцену виступає маленька деклaматорка, Віра Козира, що своїм чудовим і зручно веденим голосом так гарно віддеклямувала „На Вічну Память Т. Шевченка". Ця дівчинка виступила на сцену з такою відвагою і рішучістю, що колиб вона мала право рукуводитися своїм чуттям, то певно ми почулиб цілий „Кобзар". Опісля наступило привітне слово посадника міста, п. Койл, в якім, між іншим він сказав, що місто Ню Бритен є горде, щоб бути місцем святковання памяти такої великої людини як Т. Шевченко. Далі пп. Л. Опалка й Р. Будник, оба з Бріджпорт, відіграли скрипковий дует. Молоді скрипаки вивязались як слід зі свого завдання. Дальше панна М. Бурбела з Ню Гейвен, знана співачка, вітспівала „Ой гляну я, подивлюся", при акомпаніяменті панни Г. Березіцької з Ню Гейвен. Присутні зустріли цю пісню з ентузіязмом, а солістка була примушена відспівати другу пісню.

Можна сміло сказати, що для цеї організації було великим тріюмфом мати між присутніми ґубернатора стейту Роберта А. Герлія. В своїй довшій промові ґубернатор сказав ще таке: „Всякі намагання окупантів України, щоби стерти з лиця землі українське імя, культуру, та взагалі українську націю, ніколи не здійсняться, бо коли український нарід може видати з себе такого ґенія як Шевченко, то він не зникне з лиця землі, але шляхом боротьби здобуде собі належну йому волю й стане вільним між вільними. Я глибоко вірю, що це незабаром прийде". Щоб дати належну оцінку промові ґубернатора, то треба би було написати окрему статтю. Після промови ґубернатора наступила перерва.

Другу частину програми розпочато відспіванням „І світає і смеркає" та рядом інших пісень, хором св. Петра і Павла з Ансонії, Конн., під управою проф. Р. Гвоздевича. Цей хор добре співав, а оплески присутніх були дійсно заслужені. Святочну промову виголосив в анґлійській і українській мові редактор „Юкрейнієн Вікли", п. Степан Шумейко, представивши ґеніяльність поета, казав, що Шевченко є ґенієм тому, що його твори є невмирущі, що собою вони представляють вічну вартість, вічну свіжість. Є два роди ґеніїв: один, що хвилево своїм писанням зуміє заполонити душу маси, та з хвилею смерти вплив і сила його творів зникає; другий ґеній, це той, що своєю інтуїцією зуміє влити вдушу маси любов, посвяту і жертвенність до всього, що рідне в такий спосіб, що слід цього ни загибає, а переходить з рода в рід. Ось тому Шевченко залишиться назавжди ґенієм.

Наступна точка, це відспівання Ню Бритенським хором пісні „Україна".

Останньою точкою був живий образ „Україна" укладу пп. І. Селемана і В. М. Хоптяка. Образ представляє три епохи українського національного і політичного життя, а саме: Вільна Україна, Поневолена Україна, Свобода в Америці. Цей живий образ, виконаний Ню Бритенським хором, зробив дуже сильне враження на присутніх і напевно довго залишиться в їхній памяти. Свято закінчено відспіванням національного гимну: „Ще не вмерла Україна" і „Стар Спенґлет Баннер".

Цей концерт є доказом, що молодь стейту Кінетикат не ставиться байдуже до проблем і вимог Української Нації. Святкуючи роковини Шевченка, вона відчула свою національну гордість. Шевченко поміг їй знайти і пізнати себе, як також й пізнати „красу і силу" України. Вартує завважити, який урочистий настрій панував на концертовій салі. На кожнім обличчю можна було бачити запал, і радість з цього свіжо пробудженого патріотизму, рівночасно можна було завважити тягар, що лежав на серцю з приводу того, що Україна в ярмі.

Цей вияв безкорисної праці у підготовці і переведенню в життя концертової програми треба вважати початком ширшої акції цеї організації за поширення обзнакомлення американської суспільности з українськими справами.

Т. Ц-тий.

НІМЦІ ПРО БРИТІЙЦІВ В ГРЕЦІЇ

БЕРЛІН. В Німеччині населення мало нагоду дізнатись перший раз, що британські війська находяться на европейськім континенті. Ото проголошено, що в Греції є вже поважніші британські сили. Одні подають ті сили на 200,000 вояків, а інші на 350,000, а є і такі, що говорять про 75,000.

При іспиті.

Професор: А які металі не ржавіють?

Ученик: Золото і срібло.

Професор: Добре! А хто мені скаже, що ще не ржавіє?

Ученик: Стара любов, пане професор!

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

НІМЕЦЬКІ ТАНКИ В АФРИЦІ. — Німецька радіосвітлина, перетелеграфована з Берліна, показує німецькі повзи на дорозі в італійській африканській Лібії. Направо, африканські тибульці приглядаються віздови німців.

ТАРЗАН, ч. 270. Том у ваганні.

Щераз Том ударив каменем льва. Друге львиня впало без життя. В серці Тома запанувала радість перемішана зо смутком.

Ці львинята були відразу здобули серце Тома. Хіба вони були винні, що голод розбудив в них звірячі інстинкти?

Він прикляк біля них. Вони ще дихали. Вони були лиш приголомшені. Том на хвилю зрадів, а далі знов захмарився.

Кожної хвилини вони могли очунятись і поновити напад. Чи має він тепер добити їх на смерть, коли вони ще не рухаються?

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".